

LUMBY BY

Man regner med, at Lumby, har ligget, hvor den ligger i mere end 1000 år. Bortset fra en periode i 1300-tallet, hvor byen, sammen med Stige, er pantsat til de holstenske grever, er Lumby samlet som krongods indtil 1700-tallet. I midten af 1100-tallet opføres på byens højeste sted en lille, kullet stenkirke, som udbygges i de næste århundrede. Tårnet mod vest og våbenhuset mod nord tilføjes sidst i 1400-tallet. Det begrundes vejens forløb helt ind til tårnmuren. På datidens mudrede veje har det ofte været umuligt at færdes til fods forbi tårnet, hvilket giver en forklaring på fodgængerkolonnaden gennem tårnet, som ses aftegnet på tårnets nordside. 1670 bliver landets krongodser inddelt i rytterdistrikter, som betyder, at bønderne nu skal udruste og underholde et antal ryttere. I forbindelse med rytterdistrikterne oprettes i 1720'erne såkaldte Rytterskoler, hvor alle sognets børn skal lære at læse, så de kan tilegne sig den kristne børnelærdom. Rytterskolen H.C. Lumbyes Vej 52 fungerer som almueskole indtil 1923, hvor skolen H.C. Lumbyes Vej 9 tages i brug. Rytterdistrikterne nedlægges i 1764 og kronens gårde sælges til Marienlund Hovedgårds ejer, Peter Eilschou, som i 1777 opfører *Eilschous Hospital* H.C. Lumbyes Vej 34 – den tids alderdomshjem. Husets funktion som hospital ophører i 1927.

Fra 1860 til 1894 har byen en landboskole H.C. Lumbyes Vej 37.

Højskolen, som den stadig kaldes, er tænkt som en kundskabsskole i

modsætning til de *Grundtvig/Koldske Høj- og Friskoler*, der betegnes som sværmeriske.

På H.C. Lumbyes Vej 51 ligger fra 1861 til 1955 *Jørgensens Stiftelse for Lærerenker*, kaldt *Stiftelsen*.

De fleste veje i byen er opkaldt efter komponisten H.C. Lumbyes valse og polkaer. Hans Christian Lumbye fødes i Kbh. i 1810. Hans far og farfar er begge født i Lumby. Som soldat får faderen tilnavnet Lumbye efter fødebyen.

I 1883 fødes der en søn på Strandgaard H.C. Lumbyes Vej 60. Han får navnet Jesper Peter Jespersen. Han bliver bl.a. befalingsmandsuddannet og opnår i 1920 rang af kaptajn. *Kaptajn Jespersen* udvikler en særlig stavgymnastik og fra 1927 og 25 år frem kan han høres på radioen i programmet Morgengymnastikken. Lumby består i 1900 af 16 gårde og et antal huse. Udbygningen af byen starter i 1900-tallets begyndelse med bebyggelsen syd for kirken.

Lumby har eget elværk H.C. Lumbyes Vej 93 fra 1910 til 1922.

Lumby Vandværk Slettensvej 354 er i drift fra 1934 til 1977 og Lumby Andelsmejeri Grønnegyden 152 fra 1890 til 1947.

Lumby Sogns daværende sogneråd ønsker ikke jernbane til Lumby, så *Odense – Otterup – Bogense - banen*, som er i drift fra 1882 til 1966, føres derfor gennem den vestlige del af sognet. Af- og påstigning foregår ved et såkaldt trinbræt i Løkkegravene.

Efter de store landboreformer i 1780'erne bliver byens jorder i 1794 udskiftet som en såkaldt stjerneudskiftning. Herved får den enkelte gård sin jord samlet uden at skulle flytte væk fra landsbyen. Den beslutning kan vi glæde os over den dag i dag, da det er en af de væsentligste årsager til, at Lumby By har bevaret sit landsbypræg.

Skrevet af Annelise Bæk Hansen